

Континуираното зголемување на цената на храната ќе го "згмечи" стандардот на населението. Покрај ова, ваквата состојба ќе влијае и врз порастот на инфлацијата.

За ваквата констатација веќе не се потребни предупредувањата на експертите. Инфлацијата, која се мери според општиот пораст на цените на мало, ќе се зголемува бидејќи храната и некои други продукти допрва ќе поскапуваат.

Иако со голем аграрен потенцијал, сепак Македонија не може да ја искористи оваа ситуација во своја полза. На пример, производството на земјоделски култури и месо постојано се намалува и сега изнесува околу 8 отсто од домашниот бруто производ.

Интересно е што со млекото немаме таков проблем, зашто го имаме во доволни количества, но што тоа ни вреди кога го фрламе по улици. Доколку се остварат прогнозите за нова млечна криза не би нè изненадило и млекото во малопродажбата да добие нова цена. Како компромис меѓу сточарите и млекарниците, а на штета на граѓаните - секако.

Пишува: Арсен КОЛЕВСКИ

Како се приближува есента, така македонските граѓани се соочуваат со зголемен притисок на трошоците, како за огрев, електрична енергија и сообраќај, но и за храната. Со заминување на сезоната на зеленчукот, се знае, секое поскапување на храната негативно ќе се одрази врз живејачката и на порастот на инфлацијата.

Веќе подолг период во Македонија цените се зголемуваат повеќе од платите. Тоа го осиромашува населението. Иако поради пониската база за споредба инфлацијата во последниве два квартала годинава ќе има помал пораст, но таа сепак ќе расте. Експертите предупредуваат дека платежната моќ на граѓаните е намалена за 20 до 30 отсто и дека поради тоа тие сè потешко

НАЈАВЕНИТЕ ПОСКАПУВАЊА Н ДА ГИ ЗГОЛЕМАТ СИТЕ ЦЕНИ В

ќе се справуваат со скапотијата. Поради тоа ќе се намали потрошувачката, но не толку многу за да го неутрализира влијанието на општите поскапувања врз инфлацијата.

ЦЕНИТЕ НЕ ЗАПИРААТ

Од почетокот на минатиот месец скапеа неколку прехранбени производи. Со повисоки цени се продаваат лебот, месото и јајцата. Нивната цена и понатаму ќе се зголемува, бидејќи на светските агрорберзи поскапуваат земјоделските култури, кои се репроматеријали за производство на овие основни животни продукти. За волја на вистината, млекото сè уште не поскапува, но што вреди кога сточарите почнуваат да го фрлаат. Доколку се остварат прогнозите за нова млечна криза нема да нè изненади и млекото во малопродажбата да добие нова цена. Како компромис меѓу сточарите и млекарниците, а на штета на граѓаните - секако.

Континуираното зголемување на цената на храната ќе го урне стандардот на населението и ќе влијае на растот на инфлацијата, предупредуваат експертите. Инфлацијата, која се мери според општиот пораст на цените на мало, ќе се зголемува бидејќи храната и некои други продукти ќе поскапуваат.

Тоа е тренд кој сме принудени до го увезуваме од странство бидејќи, иако имаме голем потенцијал, ние сепак увозно сме зависни од прехранбени производи и од земјоделски култури. На светските берзи храната и земјоделските култури постојано поскапуваат.

Познавачите на состојбите на светските берзи предупредуваат дека поради неколку елементарни непогоди во светот, цената на пченицата, клучен продукт во производството на леб, но и репроматеријал во производството на месо, ќе продолжи да поскапува.

Како капак на сè, поради поголемата потрошувачка годинава светските резерви ќе бидат на најниско ниво од 1982 година. Светските резерви на жито до неодамна беа стабилни, до ниво на двегодишна светска потрошувачка. Сега паднаа на ниво од двомесечна потрошувачка. Шансите тие да се подобрат се мали, бидејќи земјоделците не можат да го следат зголемувањето на побарувачката. Поради ова, житото на

СИРОМА НАПАЃА ХРАНАТ

НЕДОСТИГОТ НА ЖИТО МОЖН ВИСОКАТА ЦЕНА НА ЛЕБОТ

светските берзи поскапе за повеќе од двојно, а пченката е за 50 отсто поскапа од пред две години.

Иако со голем аграрен потенцијал, сепак Македонија не може да ја искористи оваа ситуација во своја полза. Производ-

СВЕТСКИ ТРЕНД НА НАМАЛЕНО ПРОИЗВОДСТВО

Во светски рамки сушата сигурно ќе ги зголеми цената и побарувачката на житните растенија. На пример, Австралија годинава беше соочена со незапамтена суша, а таа е голем производител на житни култури.

Од друга страна, пак, огромните поплави во житните региони на САД, ќе ја поскапат пченката, бидејќи токму тие се најголем производител на оваа житна култура. Минатогодишните климатски и други фактори ја поскапеа храната, особено пченката и пченицата, за повеќе од 70 отсто. И годинашните ќе го земат својот данок. Сепак, мора да се знае дека поради зголемениот стандард во брзорастечките држави, како Кина и Индија, во перспектива и понатаму ќе има нарушување на понудата и на побарувачката на храна во глобални рамки. Сè тоа директно ќе се одрази и врз Македонија.

А СТРУЈАТА И НА ДЕРИВАТИТЕ СЕ НА ПРАГОТ О ЗЕМЈАВА

евра. Според експертите, одгледувањето на главните земјоделски култури, житото, пченицата, пченката и јачменот постојано се намалува во Македонија. Од вкупните годишни потреби од јачмен Македонија речиси сите количества ги обезбедува од увоз. Државата е зависна и од пченицата со 74 отсто и од пченката со 68 отсто. Со други зборови, кој ни е виновен што не можеме да искористиме најдобар дел од плодната почва, со која изобилува Македонија. По сè изгледа, полесно е да се прават стратегии отколку вистински да им се помогне на земјоделците при производството и откупот на родот.

се симна под нивото од 10 отсто.

Да бидеме реални, факт е дека на државната администрација платите ѝ се зголемија за околу 10 отсто, а во приближен износ имаше и зголемување на пензиите за највозрасната популација. Но, ретко која (или ниту една) компанија во приватниот сектор не им ги зголеми платите на вработените. Па, ако имаме инфлација од 10 отсто, а платите стојат, излегува дека кај овие луѓе за толку проценти секој месец им се "намалени" и онака ниските приманања.

СКАП ЖИВОТ И БЕЗРАБОТИЦА

Сега бензинот е речиси двојно поскап отколку на крајот од минатата година. Покрај екстремно скапото "црно злато" денешна главна лоша вест е новата цена на парното, која ќе биде повисока за драматични 60 проценти, а ќе почне да ги "пали" граѓаните веќе од август. И струјата само што не поскапела, а според прогнозите на некои аналитичари, не ни бега повисока цена, иако оваа информација засега не е потврдена.

За жал, дека состојбата во економијата изразена преку животниот стандард брзо нема да се промени укажува и огромното доцнење на големите странски директни инвестиции, кои требаше да се случат во Македонија. Барем засега, тие останаа заглавени во просторот меѓу класичниот изговор - подготовка на документацијата и деловните стратегии на странските инвеститори. Ваквиот исход околу влезот на странскиот капитал несомнено фрла сенка врз административните капацитети на државата.

Во речиси сите поголеми најавени инвестиции, како "Агрокор"-Струмица, португалската "Аквапура-Преспса", "Џонсон Мети", француската "Монтите" и израелската "Сончев град", активностите на теренот не се почнати или мируваат, а почетокот на изградбата на капиталните производствени капацитети се одложува на неопределено време.

Слична е и состојбата во земјоделскиот сектор, каде беа најавувани два поголеми проекта. Едниот беше за отворање откупни пунктови од мешаната фирма "Агриленд", кој остана само во рамките на ветувања, без поголемо присуство на Израелците во откупот на вишокот македонски земјоделски производи.

Поради проблеми со дефинирањето на сопственоста на земјиштето "под мраз" е и изградбата на современиот откупен центар на земјоделски производи во Струмица, кој беше најавен од хрватскиот "Агрокор".

НЕМАШТИЈАТА ВО ПОРАСТ

Поради тоа и не изненадува фактот од Евростат, Агенција за статистика на Европската унија, дека Македонија е меѓу сиромашните нации на континентот. Значи, сега македонските граѓани се сиромашни, но што е уште потрагично - тие продолжуваат да осиромашуваат. Токму тие најскапо ќе го платат увозното инфлаторно-ценовно влијание, најавуваат експертите.

Според Републичкиот завод за статистика, лани 29,4 отсто од населението било сиромашно. Колку за илустрација, околу 650.000 граѓани не можеле да си ги задоволат ниту елементарните потреби за живот. Или во превод, тоа значи дека речиси секој трет граѓанин во земјава е сиромашен.

А бројките се повеќе од сурови. Тие покажуваат дека во споредба со пред две години сиромаштијата се намалила само за 0,6 процентни поени. Така, таа во 2005 година изнесувала 30 отсто, во 2006 г. била на ниво од 29,8 проценти, а на крајот на минатата година била 29,4 отсто. Ваквата состојба веќе почнува да ги загрижува странците.

Токму поради овие бројки произлезе и загриженоста на тимот на Светска банка, кој беше принуден да констатира дека, и покрај сите мерки, сиромаштијата сè уште е значително раширена во нашата држава. Со други зборови, ништо не сме сработиле како што треба на тој план.

Она што уште повеќе загрижува е фактот дека оваа година сиромаштијата не само што нема изгледа да се намали, макар и симболично, туку напротив, сосема извесно е дека повторно ќе покаже многу повисоки вредности.

Има многу аргументи кои одат во прилог на таа теза. Главниот е тоа што инфлацијата не престанува да се зголемува од почетокот на годинава, а последниве неколку месеци зголемувањето на цените не

ството на земјоделски култури и на месо постојано се намалува и сега изнесува 8 отсто од домашниот бруто производ.

Последните неколку години Македонија има дефицит во размената со светот во тргувањето со агропроизводи. Минатата година нашиот извоз на земјоделски култури беше 455 милиони евра, а увозот 552 милиона евра. Со тоа се направи минусен биланс во државната каса од 97 милиони

ШТИЈАТА

ПРЕКУ

А

© Е ДА ЈА НАРУШИ И ОНАКА

ИСПРАТИ СМС КУПИ ГО ВИСТИНСКИОТ ПОДАРОК

1. На 075 14 14 42 испрати СМС со содржина*: POD 075XXXXXX каде што XXXXXX е бројот на твојата сакана личност.

2. Таа ќе добие анонимна порака со прашање - што би сакала да добие за подарок.

3. Почекај го нејзиниот одговор, а потоа „изненади“ ја со вистинскиот подарок!

СМС ПОДАРОК услугата чини 20 ДЕН. + 18% ДДВ
*со празно место, како во примерот

ИСПРАТИ СМС НА
075 14 14 42
20 ДЕН. + 18% ДДВ

СОНОВНИК

За толкување на твојот сон испрати СМС порака со следната содржина*: SON помн
Толкувањето го добиваш веднаш.
*со празно место како во примерот